

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

«_____» 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Додатковий музичний інструмент

II курс

Галузь знань – 0202 «Мистецтво»

Напрямок підготовки 6.020204 – «Музичне мистецтво»

Освітній рівень – «бакалаврський»

(на базі повної загальної середньої освіти)

Інститут мистецтв

2016–2017 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А.О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Додатковий музичний інструмент» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво» напряму підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво» освітнього рівня «бакалавр».

Розробник:

Економова Ольга Серафимівна, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв

Протокол від «07» вересня 2016 року № 1

Завідувач кафедри інструментально-виконавської майстерності

_____ О.С.Плохотнюк
(підпис)

© Економова О.С., 2016
© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни	7
III. Програма навчального курсу	8
IV. Навчально-методична карта дисципліни	9
V. Завдання для самостійної роботи студента	10
VI. Система поточного і підсумкового контролю	11
VII. Методи навчання	13
VIII. Методичне забезпечення курсу	13
X. Орієнтовний репертуар	14
XI. Рекомендована література	15
Основна література	15
Додаткова література	15

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма навчальної дисципліни «Додатковий музичний інструмент» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено на основі освітньої програми підготовки фахівців з галузі знань 0202 «Мистецтво» напряму підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво» освітнього рівня «бакалавр».

Навчальна дисципліна «Додатковий музичний інструмент» містить такі розділи:

- 1) теоретичний (реалізується у ході індивідуальних занять із кожним студентом залежно від його здібностей та попередньої музичної підготовки);
- 2) практичний (здійснюється в ході індивідуальних аудиторних занять у процесі вивчення музичних творів та їх художнього виконання);
- 3) самостійна робота студентів (реалізується в конкретних завданнях для самостійного опанування у позааудиторних домашніх заняттях).

Мета навчального курсу – подальший розвиток набутих у бакалавраті інструментально-виконавських умінь, необхідних для музично-педагогічної діяльності в середніх загальноосвітніх навчальних закладах.

Завдання навчального курсу:

1. Удосконалення навичок гри на основному музичному інструменті у процесі засвоєння інструментальних творів різних форм.
2. Накопичення музичного репертуару для проведення навчальної та позакласної діяльності у шкільних та культурно-освітніх установах.
3. Формування готовності вирішувати питання добору та інтерпретації дидактично-доцільних зразків національного та зарубіжного музичного мистецтва з урахуванням вікових можливостей школярів.
4. Виховання естетичних смаків та ціннісних орієнтацій студентів.
7. Формування індивідуального виконавського стилю та сценічної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Міждисциплінарний взаємозв'язок. Засвоєння навчального курсу «Основний музичний інструмент. Фортепіано» передбачає інтеграцію знань, умінь і навичок з таких дисциплін: додатковий музичний інструмент; оркестровий клас; сольфеджіо; історія музики.

У результаті вивчення дисципліни «Основний музичний інструмент. Фортепіано» у студентів мають бути сформовані такі фахові та загальні **компетентності:**

– *інструментально-виконавська* (вільне володіння музичним інструментом (інструментами) та здатність його використовувати у навчальній і концертно-виконавській діяльності; володіння навичками читання нот з аркуша, транспонування, добору музики на слух; володіння методами навчання гри на музичних інструментах; здатність організувати інструментальне музикування школярів на уроках музичного мистецтва та в позанавчальний час);

– *світоглядна* (наявність ціннісно-орієнтаційної позиції; загальнокультурна ерудиція, світогляд; розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії; збереження національних духовних традицій);

– *інформаційна* (здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань; здатність до ефективного використання інформаційних ресурсів мережі Інтернет, які містять текстовий, аудіо- і відеоматеріал у соціальній та професійній діяльності);

– *самоосвітня* (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію у фаховій діяльності; прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху)

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ»

Курс	Галузь знань, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів відповідних ECTS: 2	Шифр та назва галузі знань: 0202 – «Мистецтво».	Обов'язкова дисципліна
Кількість змістових модулів: 1	Шифр та назва напрямку підготовки: 6.020204 – «Музичне мистецтво»	Рік підготовки 2 рік
Загальна кількість годин: 60		Семестри 3
Кількість годин на тиждень: 1	Освітній рівень: «бакалавр».	Аудиторні (практичні) заняття: 18
		Самостійна робота: 10
		Модульний контроль: 2
		Семестровий контроль- 30
		Вид підсумкового контролю: <i>екзамен – III сем.</i>

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ»**

№ тем	Назви теоретичних/практичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторних	Лекційних	Семестровий контроль	Практичних	Модульний контроль
І СЕМЕСТР							
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3: Розвиток виконавської майстерності студента							
3.1	Розвиток виконавських навичок під час роботи над творами шкільного репертуару.	14	9			9	5
3.2	Розвиток навичок стильової і жанрової інтерпретація фортепіанних творів.	14	9			9	5
	МК	2					2
		30			30		
Усього за I семестр		60	18		30	18	10

III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Розвиток виконавської майстерності студента

Тема 1. Розвиток виконавських навичок під час роботи над творами шкільного репертуару

Закріплення технічних прийомів та способів оволодіння творами, які пов'язані з розвитком внутрішнього слуху, зі слуховими навичками. Розвиток виконавських здібностей. Усвідомлення важливої ролі навчально-художнього репертуару у процесі фортепіанного навчання. Удосконалення техніки читання з листа зі складним ритмом, модуляцією. Вміння полегшити складну фортепіанну фактуру, оперування музично-слуховими уявленнями.

Тема 2. Розвиток навичок стильової і жанрової інтерпретація фортепіанних творів

Уміння використовувати знання про форму, характер, динаміку розвитку фортепіанних творів. Закріплення виконавських навиків, знань особливостей видобування, тембральності у творах різних стилів, жанрів, форм. Розширення музичного світогляду, творчих здібностей, відчуття динаміки, ритмічної та художньої цілісності твору.

Основна література: 1 – 5.

Додаткова література: 1– 13

**IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ
«ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ»**

**Разом-60г. Аудиторні (практичні заняття) – 18 год. Самостійна робота –10год.
Модульний контроль-2г. Семестровий контроль-30г.**

	I семестр	
Модулі	Змістовий модуль 1	
Назва модуля	Розвиток виконавської майстерності студента	
Кількість балів за модуль	224 балів	
Заняття №	1 –9	10 – 18
Теми занять	Тема 1. Розвиток професійних музичних умінь	Тема 2. Розвиток виконавських навичок під час роботи над творами шкільного репертуару
Відвідування	4,5 б.	4,5 б.
Робота під час занять	90 б.	90 б.
Самостійна робота	5 б.	5 б.
Види поточного контролю	25б.	
Екзамен		40 б.
	Усього за період роботи до екзамену –448 балів (що прирівнюється до 60 балів з рахуванням коефіцієнта – 7,46)	

V.ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИСТУДЕНТА

№	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	Бали
1.	Тема 1. Закріплення технічних прийомів та способів оволодіння творами, які пов'язані з розвитком внутрішнього слуху, зі слуховими навичками. Розвиток виконавських здібностей. Усвідомлення важливої ролі навчально-художнього репертуару у процесі фортепіанного навчання. Удосконалення техніки читання з листа зі складним ритмом, модуляцією. Вміння полегшити складну фортепіанну фактуру, оперування музично-слуховими уявленнями.	5	Нотна література	Прослуховування	5
2.	Тема 2. Уміння використовувати знання про форму, характер, динаміку розвитку фортепіанних творів. Закріплення виконавських навиків, знань особливостей видобування, тембральності у творах різних стилів, жанрів, форм. Розширення музичного світогляду, творчих здібностей, відчуття динаміки, ритмічної та художньої цілісності твору.	5	Нотна література	Прослуховування	5
	Усього	10			10

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення спеціалістів з дисципліни «Основний музичний інструмент» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь і навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю.

№ п/п	Види діяльності	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1.	Відвідування	0,5	18	9
2.	Робота на практичних заняттях	10	18	180
3.	Модульні контрольні прослуховування	25	1	25
4.	Самостійна робота	5	2	10
	Всього без підсумкового контролю			224
	Екзамен			40

У процесі оцінювання навчальних досягнень спеціалістів застосовуються такі методи:

– **методи усного контролю:** індивідуальне прослуховування, академічний концерт основної програми та професійного репертуару. Співбесіди, екзаменаційне прослуховування.

– **методи самоконтролю:** уміння самостійно проаналізувати, оцінити виконання творів програмного репертуару, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності в європейську шкалу ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

**Розподіл балів за темами змістових модулів,
що присвоюються студентіві упродовж вивчення навчального курсу
«Додатковий музичний інструмент»**

III семестр		
Змістовий модуль 3 (практичні заняття + самостійна робота)		
Тема 3.1	Тема 3.2	МКР
99.5	99,5	25
Усього за III семестр – 224 бала		
Усього за період роботи до екзамену (II – III семестри) – 448 бала (що прирівнюється до 60 балів з урахуванням коефіцієнта – 7,46). Екзамен – 40 балів .		

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

- *словесні*: пояснення, розповідь, бесіда.
- *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *практичні*: вправи.

2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності (навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості тощо).

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Робоча навчальна програма з дисципліни.
2. Нотна література.
3. Мистецтвознавча література з проблем інструментального виконавства.
4. Методична література з навчання гри на фортепіано.
5. Аудіо- та відеозаписи занять і концертних виступів видатних педагогів та виконавців.

ІХ. ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

П'єси

Бабаджанян А. Елегія Соль-мінор.
Бетховен Л. Контрданси. Екосези.
Гершвін Дж. Прелюдії (за вибором).
Глінка М. Баркарола.
Дремлюга М. Прелюд Фа-дієз мажор.
Лисенко М. Експромт.
Мендельсон Ф. Пісні без слів (за вибором).
Прокоф'єв С. Миттєвості тв. 22.
Равель М. Пavana.
Рахманінов С. Елегія. Прелюдії (за вибором).
Сен-Санс К. Карнавал тварин.
Степовий М. Маленька поема. Прелюд.
Чайковський П. Пори року (за вибором).
Шопен Ф. Ноктюрни. Вальси.
Шостакович Д. Прелюдії (за вибором).
Штогаренко А. Етюди-картини (за вибором).
Шуберт Ф. Музичні моменти.
Шуман Р. Фантастичні п'єси.
Якушенко І. Джазовий альбом (за вибором)

Поліфонічні твори

Бах І. Прелюдії і фуги.
Гендель Г. Чаконна Фа-мажор.
Глінка М. Фуга Ля-мінор. Фуга До-мажор.
Кабалевський Д. Прелюдії та фуги.
Регер М. Фугетта тв. 17.
Скорик М. Прелюдії та фуги Соль-мажор,
Хіндеміт П. Фуга Фа-мажор.
Шостакович Д. Прелюдії та фуги Ре-мажор,
Шумейко В. Прелюдія та фуга Соль-мажор.
Щедрін Р. Прелюдія та фуга Ля-мінор.

Твори великої форми

Бетховен Л. Сонати (за вибором).
Гайдн Й. Сонати (за вибором).
Гендель Г. Соната-фантазія До-мажор.
Глінка М. Варіації на тему романсу
Гріг Е. Соната Мі-мінор.
Моцарт В. Сонати (за вибором),
Прокоф'єв С. Пасторальна сонатина До-мажор.
Скарлатті Д. Сонати (за вибором).
Степаненко М. Соната-балада Мі-мажор.
Шуберт Ф. Сонати Ля-мінор, Ля-мажор.
Хачатурян А. Сонатина До-мажор.

Х. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано. – М.: Музыка, 1978. – 287с.
2. Баренбойм Л. А. Путь к музыцированию. – 2-е изд. – Л.: Сов.композитор, 1973. – 270 с.
3. Браудо И. А. Об изучении клавирных сочинений Баха в музыкальной школе. – М.: Музгиз, 1965. – 80 с.
4. Голубовская Н. И. Искусство педализации. – Л.: Сов.композитор, 1985. – 96 с.
5. Кабалевський Д. Б. Про трьох китівта про інші цікаві речі. – К.: Муз. Україна, 1973. – 190 с.

Додаткова література

- 1 Калинина Н. Т. Клавирная музыка Баха в фортепианном классе. – Л.: Сов.композитор, 1988. – 156 с.
- 2 Курковский Г. В. Питання фортепіанного виконавства. Збірник статей. – К.: Муз. Україна, 1983. – 139 с.
- 3 Либерман Е. Я. Работа над фортепианной техникой. – М.: Искусство, 1985. – 144с. .9. Маккиннон Л. Игрнаизусть. – М.: Искусство, 1967. – 144 с.
- 4 Малиновская А. В. Класс основного музыкального инструмента. Искусство фортепианного интонирования. Учебное пособие для вузов. – М.: Искусство, 2005. – 379 с.
- 5 Маргулис В. И. Об интерпретации произведений Бетховена. – М.: Музыка, 1991. – 75 с.
- 6 Милич Б. Е. Воспитание ученика-пианиста в 5-7 классах ДМШ. – К.: Муз. Україна, 1982. – 86 с.
- 7 Милич Б. О. Про формування і вдосконалення викладацької майстерності педагогів-піаністів. – К.: Муз. Україна, 1971. – 62 с.
- 8 Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога – М.: Музыка, 1982. – 297с.
9. Падалка Г. М. Учитель, музыка, діти. – К.: КГПИ, 1982. – 144 с.
10. Тимакин Е. М. Воспитание пианиста. Методическое пособие. – М.: Музыка, 1989. – 144 с.
11. Цыпин Г. М. Обучение игре на фортепиано. – М.: Сов.композитор, 1994. – 176 с.
12. Савшинский С. И. Пианист и его работа / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 185 с.
13. Савшинский С. И. Работа пианиста над музыкальным произведением / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 187 с. Савшинский С. И. Работа пианиста над техникой / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 106 с.